

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3134

fmvlpst@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Björg og Gunnstein Ohnstad
Johnsavegen 1
6868 Gaupne

Sakshandsamar Jorunn Vallestad

Vår ref. 2020/10171-0 432.2

Dykkar ref.

Dato 15.09.2020

Nærøyfjorden landskapsvernområde - gjerde og tiltak på stølshus - Hjølmo

Sender vedlagt saksprotokoll med saksframlegg frå Nærøyfjorden verneområdestyre. Som de ser under «Handsaming i møte» syntes styret det var vanskeleg å ta ei avgjerd når det gjaldt dei ekstra vindauga. Dette vil bli tatt opp igjen på neste styremøte, som er planlagt 12. oktober.

Informasjon om klagerett

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova §§ 28 - 29. Klagen skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast via verneområdestyret v/sekretariatet, som kan gje nærare opplysningar om klagerett og rett til å sjå saksdokument.

Med helsing

Audun Mo
Nærøyfjorden verneområdestyre

Jorunn Vallestad
verneområdeforvaltar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Aurland kommune
Statens naturoppsyn Aurland
Fylkesmannen i Vestland

Arkivsaksnr: 2020/10171-0

Sakshandsamar: Anbjørg Nornes

Dato: 03.09.2020

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøyfjorden verneområdestyre	34/20	10.09.2020

Saksframlegg - Nærøyfjorden landskapsvernområde - gjerde og tiltak på stølshus - Hjørmo

Saksprotokoll i Nærøyfjorden verneområdestyre - 10.09.2020

Handsaming i møte

Styret var på synfaring på Hjørmo og diskuterte søknaden om gjerde rundt stølshuset og nye vindauge i stølshuset. Styret har vurdert at det ikkje er vanleg med gjerde rundt stølshus, og at det vil endre landskapets karakter å gje løyve til gjerde.

Framlegg til vedtak:

Søknaden om gjerde blir ikkje imøtekomen. Det er ikkje tradisjon med gjerde rundt stølshus på Hjørmo. Gjerde skal takast ned innan 01.11.2020. Vedtaket blir gjort med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde § 3, punkt 1.1.

Tiltaka med å sette inn nye vindauga endrar fasaden på bygget og er søknadspliktig Det er sett inn 4 nye vindauge, noko som endrar fasaden vesentleg. Styret påpeikar at det er svært uheldig at tiltaket er gjennomført før det er søkt om, og at dette gjer saka vanskeleg. Styret utset vedtak om nye vindauge i stølshuset til neste styremøte. Styret ber om at forvaltar til neste møte hentar inn meir informasjon om kva som har vore gjort i liknande saker andre stadar.

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedtatt.

Vedtak

Søknaden om gjerde blir ikkje imøtekomen. Det er ikkje tradisjon med gjerde rundt stølshus på Hjørmo. Gjerde skal takast ned innan 01.11.2020. Vedtaket blir gjort med heimel i verneforskrifta for Nærøyfjorden landskapsvernområde, § 3, punkt 1.1.

Tiltaka med å sette inn nye vindauga endrar fasaden på bygget og er søknadspliktig. Det er sett inn 4 nye vindauge, noko som endrar fasaden vesentleg. Styret påpeikar at det er svært uheldig at tiltaket er gjennomført før det er søkt om, og at dette gjer saka vanskeleg. Styret utset vedtak om nye vindauge i stølshuset til neste styremøte. Styret ber om at forvaltar til neste møte hentar inn meir informasjon om kva som har vore gjort i liknande saker andre stadar.

Innstilling frå forvaltar

Nærøfjorden verneområdestyre gjev Bjørg og Gunnstein Ohnstad løyve til å setja inn to ekstra vindauge i stølshuset på Hjølmo, og gjerde inn stølshuset på Hjølmo i 2 år.

Løyvet til vindauge er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøfjorden landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 c) og gjeld med fylgjande vilkår:

- Det kan setjast inn eit ekstra vindauge i vestveggen, og eit ekstra vindauge i austveggen. Vindauga skal ha same storleik og utforming som vindauga som var i stølshuset tidlegare.

Løyvet til å gjerde inn stølshuset er gjeve med heimel i verneforskrifta for Nærøfjorden landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 f) og gjeld med fylgjande vilkår:

- Det kan setjast opp gjerde rundt stølshuset midlertidig i 2 år.
- Det skal nyttast gjerde av typen sauegjerde som hindrar at lam set seg fast i gjerdenettingen.
- Gjerdet og gjerdestolpar skal takast ned att innan 1. november 2022.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad frå Bjørg og Gunnstein Ohnstad om tiltak på sel på Hjølmo og gjerde, datert 20.04.2020
- Info om søknadsplikt – Nærøfjorden landskapsvernområde – Hjølmo – gjerde og tiltak på sel, dokument 2020/10171 – 23.06.2020
- Nærøfjorden landskapsvernområde – melding om vedtak – vedlikehald av stølshus på Hjølmo og motorisert ferdsel i samband med arbeidet, dokument 2017/212 – 02.03.2017

Saka vert vurdert etter:

- Forskrift om vern av Nærøfjorden landskapsvernområde av 08.11.2002
- Naturmangfaldlova av 19.06.2009
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap Nærøfjorden, rapport nr. 1-2008

Bjørg og Gunnstein Ohnstad har stølshus på Hjølmo i Nærøfjorden landskapsvernområde. Dei fekk løyve frå Nærøfjorden verneområdestyre til å utføra arbeid på stølshuset i 2017. Det vart mellom anna gitt løyve til å skifte vindauge og dør i stølshuset med same utforming som opphavlege vindauge og dør. Under ei synfaring på Hjølmo 25. mai i år vart det registrert at det var sett inn fleire vindauge i stølshuset, og at det var sett opp gjerde rundt stølshuset. Alle tiltaka er søknadspliktig. Notat frå synfaringa vart lagt fram for

verneområdestyret i møte 15. juni 2020, RS sak 11/20. Styret bad tiltakshavarane om å senda inn søknad om dispensasjon om både ekstra vindaug og oppsett av gjerde, slik at styret kunne behandla sakene.

Ohnstad har sendt inn søknad med grunngjeving for tiltaka. Dei har gjort eit stort arbeid med å setja stølshuset i stand med nytt tak, ny kledning og ombygging inni stølshuset. Det er mellom anna laga soverom i stølshuset for å få plass til barn og barnebarn. Det vart sett inn vindaug i stølshuset for å få lys inn i rommet.

På Hjørmo er det mange sauer som vert slept på beite. Ohnstad meiner dette er positivt, men ynskjer ikkje å ha sauene tett inn på stølshuset. Dei ynskjer å nytte stølen meir saman med barnebarn, og meiner det er vanskeleg å nytta området når det er masse sauemøk tett på huset. Dei har difor sett opp eit permanent gjerde rundt stølshuset. Gjerdenetting er sauegjerde som skal hindra at lam set seg fast i nettingen.

Bilde av stølshuset med eit nytt vindaug i vestveggen, og gjerde rundt stølshuset. Foto Anbjørg Nornes

Bilde av stølshuset med eit ekstra vindauge i austveggen, og gjerde rundt stølshuset. Foto Anbjørg Nornes

Lovgrunnlaget

«Føremålet med Nærøyfjorden landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell i eit storfelt isbreutforma landskap med eit mangfald av plante- og dyreliv og der eit kulturlandskap med slåtteteigar, beitelandskap, stølsområde, gardsbruk og kulturminne, skapt gjennom aktiv landbruks-drift, utgjer ein vesentleg del av landskapets karakter» jf. verneforskrifta § 2. Området er verna mot alle inngrep eller tiltak som kan endre eller verke inn på landskapets art eller karakter. Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til «Påbygging, ombygging eller riving av bygningar og anlegg. Påbygging og ombygging skal vera tilpassa landskap og tradisjonell byggjeskikk.» jf. verneforskrifta § 3 punkt 1.3 c). Det kan gjevast løyve til oppsetting av nye gjerde «(som ikkje gjeld stenging av skorfeste og oppsetting av kve)» jf. verneforskrifta § 3 punkt 1.3 f)

Etter naturmangfaldlova (nml) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggjast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurderte og vektlagt i saka.

Vurdering

Kulturlandskap med stølsområde og kulturminne er eit av verneføremåla i Nærøyfjorden landskapsvernområde. Det kan drivast tradisjonelt landbruk og jakt og fiske i området. Verneforskrifta regulerer kva inngrep som kan tillatast i verneområde. Stølen Hjølmo er godt ivaretatt ved at grunneigarane har tatt vare på og vedlikehalde dei fleste stølshusa.

Ivaretaking av kulturlandskap og kulturminne er i tråd med verneføremålet for landskapsvernområdet.

Kunnskapen om området er kjent gjennom forvaltningsplan for Nærøyfjorden, skjøtselsplan for Hjelmo og Restaureringsplan for Vestnorsk fjordlandskap – delområde Nærøyfjorden (2014). Det er ingen kjente forekomstar av trua artar eller naturtypar på Hjelmo som vil verta påverka av tiltaket (Naturbase 03.09.2020). Kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 er vurdert som godt for å vurdere denne saka, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 er difor ikkje tillagt vekt i saka.

Den samla belastninga på økosystemet skal vurderast ved søknad om tiltak jf. nml. § 10. Ohnstad har sett stølshuset i stand på ein god måte, men har endra på fasaden med å sette inn to nye vindauge. Vindauga er av same storleik og utforming som vindauga som var i stølshuset frå før. Det er forståeleg at det er ynskjeleg med vindauga i soveromma i stølshuset. Dei to ekstra vindauga har ikkje ført til store endringar på bygget, men tiltaket er søknadspliktig og skulle vore søkt om før det vart gjennomført. Forvaltar vurderer at tiltaket ikkje er til stor skade på verneverdiane, og påverkar i liten grad landskapet sin karakter.

Hjelmo vert nytta til sauebeite av ein av grunneigarane. Det vert slept rundt 300 sauer og lam på beite om sommaren. Sauene er viktige for å halda kulturmark og kulturlandskapet ope. Det er ikkje tradisjon for å gjerda inn stølshusa på stølane i dette området. Inngjerdinga vil føra til at området rundt det inngjerda området ikkje vert beita, og krev meir slått enn området utanfor der sauene beitar. Dersom alle grunneigarane ynskjer å gjerde inn stølshusa sine vil det påverka landskapet på stølen Hjelmo, og det kan få presedensverknad for andre stølar i landskapsvernområdet. Dette tiltaket kan difor vera i strid med verneføremålet ved at den samla belastninga med gjerde påverkar det heilskaplege landskapet på stølane. Argumentet med at det er vanskeleg å bruka stølen når det er masse sauemøk tett på husa er forståeleg, og er eit vanleg argument i område der stølane er meir i bruk til ferie og fritid enn til landbruksdrift. Det er eit viktig moment at stølane blir brukt for at dei skal bli tatt vare på. I nyare tid er det berre sau som har beita i dette området, og det er sleppt større saueflokkar på beite enn tidlegare. I dette området kan inngjerdinga av eit stølshus prøvast ut eit par beitesesongar for å sjå kor stor verknad beite har på stølsbøen der det vert beita kontra inngjerda område. Med denne grunngevinga meiner forvaltar gjerde kan stå som eit fast gjerde midlertidig i to år til fram til november 2022. Då må gjerdet takast ned. I denne perioden kan vi også hauste erfaring med kor stort problemet med sauemøkk er rundt dei andre stølshusa. Dersom grunneigar meiner det framleis er gode argument for at det bør vera gjerde rundt stølshuset, må det sendast søknad i 2022 om inngjerding av stølshuset.

Forvaltar vurderer at arbeidsmetoden som er nytta med å sette nye vindauge i stølshuset er ein miljømessig bra metode jf. nml. § 12. Gjerde er sett opp slik at det står stødig, og det er nytta ein nettingtype som ikkje er til fare for sauane som beitar i området. Grunneigar er ansvarleg for at gjerdet er i god stand, og ikkje fører til skade på sauer og ville dyr.

Nml. § 11 er ikkje vurdert i denne saka då det er lite sannsynleg at tiltaket vil føre til skade på naturverdiane.

På bakgrunn av vurderingane etter verneforskrifta og naturmangfaldlova §§ 8 – 12, meiner forvaltar det kan gjevast løyve til å setja inn to vindauge i stølshuset, og ha gjerde ståande som ei midlertidig løysing fram til vinteren 2022.